

Številka: 187.

Kralj Peter na mrtvaškem odru.

LDU Beogr

LDU Beograd, 18. avgusta. Zjutraj ob 7.30 uri je došel dr. Milovanović v saborsko cerkev ter otvoril pokrov krste, v kateri leži kralj, ki ga je mazili z balzomom. Točno ob 8. uri, kakor je bilo objavljeno, se je pričelo pripuščati občinstvo v cerkev. Prebivalstvo je od vseh strani obdalo saborsko cerkev. Cerkev kaže veličanstveno lice. Globoka črnina v cerkvi je izraz velike žalosti, ki se čuti povsod. Vsa vrata so okrašena s črnimi draperijami, ki segajo do tal. Ob vratih stoje gardisti, ki so postavljeni tudi v cerkvi. Tudi tla so pokrita s črnimi preprogami, istotako tudi ikononosec, stebri, kraljeva stolica, govorilnica in kor. Sredi cerkve je postavljen katafalk, na katerem se nahaja krsta s truplom pokojnega kralja. Okoli krste stoji osem velikih sveč, spredaj dva srebrna angela in na vseh štirih

Venci na grob kralju Petru.

LDU Beograd, 18. avgusta. Dosedaj je naročenih v različnih trgovinah do 1000 vencev. Neštete korporacije in mnogo privatnih oseb poklanjajo vence na oder pokojnega kralja. Med njimi se nahajajo tudi venci z napisi: "Zaštitniku slobodne štampe Jugoslovensko novinarsko udruženje", dalje "Svomu velikomu kralju heroju Petru I. od duboko ožaloščenih dobrovoljaca sreza trebinjskog kršne Hercegovine". Nesmrtnomu kralju i četniku udruženje srbskih četnika". "Kralju mučeniku — hrišćanska zajednica mladih ljudi" itd.

Clani vladarske rodbine v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 19. avg. Danes
zjutraj je simplonski orient-ekspres radi
železniške nesreče, ki se je pripetila v
Rajhenburgu, vozil preko Karlovca.
S simplonskim ekspresom so se
pripeljali člani vladarske rodbine
in sicer princezinja Jelena ter princa
Arsen in Pavel. Na ljubljanski postaji
jih je pričakoval pokrajinski namestnik
g. Hribar in poveljnik divizije general
Dokič, ki sta oba ostala pri vlaku, do-
kter se ni odpeljal.

Češi pri kraljevem pogrebu.

LDU Beograd, 18. avgusta (Pres-
bиро.) Na pogrebu kralja Petra bodo
zastopali predsednika češkoslovaške

Vprašanje zapriseg

Vprašanje zaprisege kralja Aleksandra.

LDU Beograd, 18. avgusta. Usta-
va predvideva za slučaj smrti kralja
rok 10 dni. v katerem mora novi kralj
priseči narodu na ustavo in zvestobo.
Ker pa so nastale ovire radi bolezni
kralja Aleksandra, se sedaj razpravlja
o načinu, kako bi novi kralj mogel po-
ložiti svojo prisego. Zato je tajnik na-
rodne skupščine izdal objavo, v kateri
napoveduje, da se sestane skupščina v
soboto, dne 20. t. m. Mnenje nekaterih
je, da bi se morala odpotlati v Pariz
posebna deputacija vlade in parlamen-

Zdravstveno stanje kralja Aleksandra.
LDU Beograd, 18. avgusta. (Presburo.) Tekom večerašnjega dne se stanje kralja Aleksandra ni poslabšalo ne zboljšalo.

Muslimanska ministar v Beogradu.

LDU Beograd, 18. avgusta. Danes popoldne sta na brzojavni poziv odgovorila iz Sarajeva v Beograd muslimanska ministra dr. Mehmed Spaho in dr. Hadžija Karamehmedović. Sedaj so v Beogradu zbrani vsi ministri razen ministra za konstituanto dr. Marka Trifkovića, ki se nahaja v kopališču v Nemčiji. Njegovega prihoda pričakujejo tekom jutrišnjega dne. Muslimanska ministra in ostali ministri, ki se niso položili prisage zvestobe novemu

straneh ob vsakem vogalu krste veliki kropilniki. Ob straneh stojita po dva častnika z golimi sabljami. To so častniki beograjske posadke, ki se me njajo vsako uro. Ob krsti proti glavi kralja stoji klečalnik z evangelijem. Okoli katedrala stoji v velikem krogu 14 gardnih vojakov v svečanem kroju. Katedrala, na katerem leži krsta, je odet v trobojnico. V krsti je svinčen vložek, a krsta sama je prevlečena s svilo. Zunaj je krsta iz hrastovega lesa in pokrov je znotraj prevlečen z belo svilo s čipkami. Preko pokrova je široka državna zastava z zlatimi resami, ki vise preko roba. Kraljev obraz je nekoliko potemnel, vendar pa je ostal v njem izraz blagosti in dobrote. Velike množice občinstva, ki prihajajo skozi severna in odhajajo skozi južna vrata, se pomikajo neprestano mimo krste. Dstop je dovoljen do krste same.

republike in češkoslovaške vlade kan-
ciler Karel Šamal, minister narodne
brambe Tušar, zastopniki obeh zbor-
nic, češkoslovaški poslanik v Beogra-
du Kalina, deputacija mesta Praga,
zastopniki jugoslovanskega polka, za-
stopniki češkoslovaškega Sokolstva in
zastopniki češkoslovaškega tiska. Po-
sebni vlak, s katerim se pripelje okoli
60 oseb, dospe v Beograd v nedeljo do-
polne.

Francosko vojaštvo pri kraljevem pogrebu.

LDU Beograd, 18. avgusta. Kakor se doznava, bo-prisostvoval pogrebu kralja Petra tudi oddelek francoske vojske, da mu izkaže čast kot častniku francoske vojske in francoske častne legije.

Grki in smrt kralja Petra.

LDU Beograd, 18. avgusta. Presburo poroča iz Aten. Ko se je izvedelo za smrt kralja Petra I. je odšel zunanj minister Baltasi takoj na poslaništvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da izrazi v imenu grške vlade sožalje. Vlada je o smrti takoj obvestila kralja Konstantina, ki se nahaja na fronti ter odredila tridnevno žalovanje. Na ministrskih in ostalih državnih poslopih so na poldrog razobešene zastave. Grška delegacija, ki bo zastopala grško vlado pri pogrebu kralja Petra, še ni določena.

ta, pred katero bi novi kralj kot pred zastopniki države položil prisego na ustavo. Po mnenju drugih se sodi, da je kralj odsoten iz države vsled višje sile, ki jo je povzročila bolezen in da bi ne mogel v takem stanju položiti prislege tudi ako bi bil v Beogradu. Vsled tega bi se morala prisega odložiti do njegovega okrevanja. Kateri izmed obeh predlogov naj se uveljavi, o tem ima sklepati narodna skupščina na svoji seji v soboto.

kralju, bodo zapriseženi na eni izmed prvih sej ministrskega sveta.

Zaprisege v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 19. avgusta. Takoj drugi dan po kraljevi smrti, t. j. 17. t. m. ob 11. uri je gospod minister Hribar zaprisegel načelnike vseh uradov, ki so ob 17. uri zaprisegli ostalo uradništvo.

Železniška nesreča pri Raibenburgu.

LDU Ljubljana, 19. avgusta. Včeraj ob 17. uri je med postajama Rajhenburg—Videm-Krško skočil s tira praški brzovlak št. 507. Nezgoda ni imela nobenih resnejših posledic. Ranjen ni bil nikdo izmed potnikov in tudi od železniškega osebja ne.

sloville devet sinov, ko so šli na vojno
za blagor domovine in za zmago pra-
vice!

Šušteršič redivivus.

V Gradcu se vrši mednarodni katoliški kongres. Pravijo, da je namen tega kongresa združiti vse sile za obnovo katoliškega religioznega življenja in za prepored človeštva v Kristu. — Toda v tem cvetočem grmu tiče stare strupene kače, ki sikajo proti vsemu, kar teži k svobodi in napredku. Pod krinko čiste Kristove ljubezni se zbirajo inkvizitorji človeškega duha in načelni zagovorniki onega režima, ki je stoletja čepel na vratu evropskih narodov in sesal zdravo kri, režima, ki je rodil Meternicha in v najnovejšem času Horthyja. To politično krščanstvo, ki je krivo, da propadajo moralne svetinje človeštva in da svet pozablja na vzvišeni nauk Kristov, ta brezobzirni jezuitizem rehabilitira največje nasprotnike ljudstva, ljudi, ki jim celo med lastnimi rojaki ni mesta. Eden izmed teh je znani slovenski klerikalec Šušteršič, ki je te dni govoril na graškem kongresu o slovenskem vprašanju in ki se baje namerava vrniti v domovino.

Če se izpregovori ime Šušteršič, postane poštenega Slovenca sram. Celo klerikalna stranka, ki vedno najde dovolj barve, s katero prepleska politične zamorce, da ljudstvo ne spozna njihove prave polti, celo ta stranka ga je izbacila iz svoje sredine, dasiravno je bil desetletja njen glayni steber. Stranka je imela moža, ki je bil obdarjen s pravim cirilo-metodskim duhom in ki je združeval v sebi toleranco velikega biskupa Strossmayerja in nacionalizem kardinala Mercierja. To je bil socialni organizator in politik dr. J. Ev. Krek. Krek pa je padel v veliko nemilost pri ultramontanskem Šušteršiču in šele malo pred smrtjo mu je uspelo, da je porazil to ostudno hidro, ki je onečala slovenski narod in ga silila k robški službi Dunaju in Rimu. Ko so habsburske miši zapuščale potapljaljočo se ladjo, je bežal iz domovine tudi bivši deželni glavar dr. Šušteršič. Zavedal se svoje velike krivde na slovenskem narodu in je šel tja, kamor so šli stoletni tirani Slovencev. Klerikalna stranka ga je na zunaj zatajila kakor apostol Peter Krista. Sramovala se je omeniti ime Šušteršič in je slavila mapom onega Kreka, kateremu je »Slovenec« ob petdesetletnici posvetil samo par vrstic. Na znotraj pa je Šušteršič ohranil gordo svojih prijateljev, ki so se tuhtali — iz nepredvidnosti ali namenoma — pokazali tudi javno. Zlasti precejšen del krankske duhovščine je še vedno na Šušteršičevi strani. Danes, ko je klerikalizem spoznal brezuspešnost svojega truda, da bi si pridobil oblast nad državo in ko so mu izpodbita tla celo v Sloveniji, za katere avtonomijo je izčrpal vsa svoja bojna sredstva — danes opažamo zopet povratek k Šušteršiču. »Stražac«, »Domoljub« in drugi klerikalni listi pišejo v istem duhu kakor so pisali l. 1914.

Sušteršič redivivus je govoril te dni na kongresu katoliške internacionale. Govoril je o slovenskem vprašanju, hujskal proti beograjski vladi, ki preganja Slovence, ker so katoličani itd. Istočasno je izlila klerikalna »Reichspost« celo golido nesramnih laži o naši državi, kakor da bi ščuvanje proti jugoslov. državi bila tista obnova religioznega življenja, ki o njej govore urbi et orbi.

Veliki biskup Strossmayer jih ni zaman imenoval furtimaši (od furtim — skrivno). Skrivno in zahrbtno izvrstujejo svoje nekulturno delo in pošiljajo na areno enkrat krstanskega komu-

nista, drugičkrat pa reakcionarja, ki nosi v rokah papeški Syllabus. Pri nas v Sloveniji se ponajbolj »najbolj socialnim programom«, na Madžarskem pa »krščanski režim« v lepi slogi med cerkvenim potentatom Mikešem in habsburškim admiralom Hortyjem se žiga Marksova dela, zatira svobodo vesti in tiska ter uganja reakcije, ki jo obsojajo že nekateri treznejši madžarski duhovniki. Tudi pri nas bi rada črna internacijska rehabilitirala Sušteršiča in s to ogabno kreaturo naše hlapčevske preteklosti zaplesala na grobu, v katerem spi zlato krščansko srce in široka kulturna toleranca Janeza Evangelista. Zato si pa izmišljajo bajke o preganjanju katoličanov v naši državi, ker istovetijo katoličane s političnimi desparati Frankovega, Gagliardičevega, Sachsovega in Sušteršičevega duha. Klerikalizmu ne gre za pravni prepoved, ne gre za socialno pravičnost — več kot tisoč let je imel vso moč na razpolago, da bi privedel človeštvo na boljšo pot — temveč mu gre za materijelno oblast, za nadvlado cerkve nad državo, za kontrolo duhovščine nad vsem javnim življenjem.

Naša vlada mora zabraniti Sušteršiču povratek v domovino. Radičev nam ni treba importirati iz inozemstva; imamo doma dovolj gnusnih črvov, ki razjedajo komaj zgrajeno svobodno domovino.

Notranja in zunanja politika.

* **Klerikalci in radikalci.** Vsakomur je še dobro znano, kako so se klerikalci ob ustanovitvi naše države pridobivali radikalcem ter stopili z njimi v koalicio. Radikalci so bili tedaj o naših političnih razmerah še slabo poučeni, ter so mislili, da so naši klerikalci res zastopniki in predstavitelji celega slovenskega dela našega naroda. Ščasoma pa so tudi radikalci pričeli spoznavati, da temu ni tako in slednjič je prišlo do naravnega konca, radikalci so obrnili klerikalcem hrbet. Kljub temu pa je bilo med radikalci še vedno mnogo moč, ki so smatrali klerikalce za poštenjake, njihovo nastopanje v konstituant, osobito pa njihovo borenje za separatizem in proti enotnosti države, pa je vzelo tudi še tem zadnjim radikalcem vse zaupanje do klerikalcev, tako, da nimajo klerikalci danes pri radikalcih nikakih simpatij več. To so dobro vedeli tudi klerikalci, vendar pa si niso upali proti radikalcem nastopiti, ker so še vedno upali, da se jim bo potom poslednjega radikalnega prijatelja, Stojana Protiča, posrečilo priti pri radikalcih zopet v milost. Tembolj pa so klerikalci razočarani sedaj, ko je nastopil glavni tajnik radikalne stranke dr. Janjč na samostojnem shodu v št. Vidu nad Ljubljano očitno proti njim. Razočarani so in potrti in temu razočaranju in potrtosti dajejo duška tudi v svojem glasilu, v »Slovencu«. Pa vse zaman! Tudi radikalci so izpre-

gledali in vejo danes istotako dobro kot vemo mi, da so klerikalci istotako nevarni sovražniki našega odinstva, kakor komunisti. Tako izgubljajo klerikalci po svoji prenapeti gosarski politiki enega za drugim vse, ki so imeli kdaj zaupanje vanje in v njihovo narodnost.

* **Antantne misije in mi.** Politika antantnih velesil je bila v naših spornih mirovnihih vprašanjih vedno dvoumna in neodkrita in kadar je šlo za to, ali naj se ugodimo našim zahtevam, ali zahtevam naših nasprotnikov, pa če so bili tudi včerajšnji vojni sovražniki antante, so zavezniki vedno ugodili našim nasprotnikom. Ta antantna politika se nam je zdela velikokrat nerazumljiva, sedaj pa nam postaja mnogokaj jasnejše, kakor nam je bilo doslej. Do tega nam je pripomogel najnovejši nastop angleškega polkovnika Gosseta v Pečuhu, ki očito koketira z Madžari ter z nenavadno, angleškega gentlemena nevredno aroganco in surovostjo nastopa proti našim okupacijskim oblastem. Ta prenapeti gospod si je dovolil na naš račun zagotoviti Madžarom, da bo »pregnal« Jugoslovane iz Baranje istotako kakor jih je pregнал dvakrat iz Koroške. S tem je pokazal javno, kar smo že dolgo slutili, da je Gosset naš zagrižen sovražnik ter prijatelj vseh naših sovražnikov. Nič ni torej čudnega, če so bila in so še njegova poročila, ki jih pošilja svoji vladi in ki so n. b. za to vlado merodajna, tendencijska, nam sovražna in sestavljena v prilog naših sovražnikov in če na podlagi teh tendencijskih in nam sovražnih poročil potem Anglija in za njo cela antanta ne upošteva naših interesov, ampak one naših sovražnikov. Tako se je godilo glede Radgone, tako glede Koroške, tako se godi sedaj glede Baranje. I povsod je isti slavofoob — Gosset. Zanimivo pa bi bilo izvedeti, ali je angleški vladi znano, da jo voditelj njenih misij v Jugoslaviji nalašč tendencijsno obvešča o naših razmerah, ali pa se morda tudi sama strinja s to slavofobsko politiko in je nalašč poslala tega človeka k nam? Za to bi se morala pobrigati vsekakor naša vlada in njena diplomacija. Žalitve in surovosti Gosseta, pa naj bo tudi angleški polkovnik, si naša država in naš narod ne smeta pustiti mirno dopasti.

* **Polkovnik Gosset.** Včerajšnja vest iz Pečuja poroča o surovem nastopu angleškega polkovnika Gosseta, ki je obljubil Madžarom, da bo pregнал Srbe iz Baranje, kakor jih je že pregнал iz Koroškega. Kdo je ta polkovnik Gosset, ki ga »zavezniki« vzdržujejo, da preganja neubogljive »Srbe« zdaj iz Koroškega, zdaj iz Baranje? Pisec teh vrstic ga pozna osebno iz za časa, ko je prišel v spremstvu francoskega in italijanskega zastopnika na našo severno mejo, da izvede izpraznitev Radgone in okolice. Polkovnik Gosset je zahteval, da morajo naše čete še tisti dan izprazniti zasedeno ozemlje. Seveda je naletel na velik odpor, ki ga je spravil v nejevoljo nasproti našim državnim in vojaškim oblastim. Zlasti je zaničeval Slovence, Gibal se je

v družbi največjih pangermanov in kazal vse svoje simpatije do Nemcev. Se ne davno ga je na nekem shodu v Radgoni hvalil vsenemški govornik ter mu pripisoval zasluge za izpraznitev Radgone. V razgovoru z njim je pisec teh vrstic spoznal, da je popolnoma nemško orientiran in da sovraži našo državo. Njegov najnovejši nastop v Baranji je pokazal, da simpatizira tudi z Madžari. V polkovniku Gossetu imamo tedaj zagovornika starega režima, ki so mu sedanje nacionalne države trn v peti. In takemu človeku poverijo zavezniške sile tako delikatno misijo, kakor je baš uređitev mejnih sporov. S svojo surovostjo in nepoznavanjem razmer povzroča zgolj nove zapletitve in neti nasprotja med sptimi sosedi, mesto da bi jih pomiril. Zanimiv dokaz zavezniške »ljubeznjivosti«.

Zanimivosti.

Preprečena ženitev ali ljubosunna mati. V Berlinu se je te dni dogodil čuden in redek slučaj, da je mati iz ljubosumnosti na svojega sina skušala preprečiti njegovo ženitev. Tamkaj se je nameraval omočiti trgovec Zentner s hčerko nekega drugega trgovca. Starši neveste so bili z ženitvijo popolnoma zadovoljni in sklenili so, da se mlada dva vzameta. Ni bilo treba ničesar več, samo da grede na ženitni urad in se tam poročijo. Za gostijo je bilo že vse pripravljeno: obleka, pojedina, avtomobil in vse druge potrebščine in malenkosti. Odpeljali so se torej v svatovskem razpoloženju na ženitovanjski urad in že čez par minut sta imela postati mlada mož in žena. Toda nihče ne ve danes, kaj se lahko zgodilo jutri. Uradnik je začel z običajnimi ceremonijami, in ravno, ko bi imela zaročenca potrditi svojo zakonsko zvezo z usodopolnim »da«, je stopila v dvorano ženina mati in z njo še drugi nepovabljeni avat — psihijater prof. dr. Störmer. Tedaj je mati predložila uradniku sprichevalo imenovanega psihijatra, s katerim potrjuje, da je njen sin — ženin, slaboumen ter se potemtakem ne more poročiti. Ženina mati je namreč nasprotovala ženitvi svojega sina in jo je hotela na vsak način preprečiti. Razume se, da je moral uradnik že začeto poroko prekiniti. Svat so vsi pobiti odšli domov in tudi slavnostni obed, dasi že pripravljen, je izostal. — Predzgodovina tega dogodka je namreč tale: Ženina mati je Turkinja, ki je svojega sina naravnost oboževala. Nikdar ni privolila, da bi njen sin ljubil drugo žensko ali se celo oženil. Sin pa nikakor ni bil s tem zadovoljen. — Obljubila mu je, da mu uredi veliko trgovino in vse, kar hoče, samo da zapusti svojo zaročenko in ostane pri njej. Toda zaman. Sin je bil polnoleten in je hotel sam odločevati. Ker torej na ta način ni ničesar dosegal, je odšel k znamenitemu psihijatru in mu natvezal dolgo bajko o slaboumnosti sina. Psihijater, ki sina niti poznal ni, je iz tega njenege poročila sestavil nad 30 strani dolgo sprichevalo in dokazal, da je njen sin res slaboumen in ne more razsoditi svo-

jih dejanj. S tem sprichevalom je hotela preprečiti sinovo ženitev. Pa tudi sedaj ni imela sreče. Sodnijski zdravniki so dognali, da je ženin popolnoma normalen in poroka se je izvršila, četudi par dni pozneje. Res malo čudna materinska ljubezen!

Dnevna kronika.

Maribor, 19. avgusta.

— **Žalna seja mariborskega občinskega sveta** povodom smrti Njegovega Veličanstva kralja Petra I. se vrši v soboto, dne 20. t. m. ob 18. uri v občinski posvetovalnici.

— **Javni shodi prepovedani.** Po naročilu ministrstva za notranje zadeve razglasa okrajno glavarstvo, da so do preklica vsi javni shodi prepovedani.

— **Imenovanje.** Frančišek Ivanuš je imenovan za postarja v Apačah.

— **Premeščenje.** Poštna oficijantka Anica Zoroc je premeščena iz Sarajeva k poštному uradu Maribor 2.

— **Potne izkaznice.** Izkaznice, ki se sedaj izdajajo za potovanje po naši državi, veljajo za eno leto. Kakor pišejo časopisi, so se začele izdajati tudi v Ljubljani. Pa kakor smo zvedeli, se v Ljubljani kolekuje samo s 50 para, dočim jih na tukajšnjem komisariatu kolekuje po 1 dinar. Menda se bode sedaj povsod izenatilo. Mislimo pa, da se glede teh izkaznic ne bo preveč rigorozno ravnilo, ker za mnogo ljudi znači pridobitev take izkaznice veliko izgubo časa in zlasti za ljudi z dežele naravnost veliko eviro. Upamo, da jih bodo kmalu zopet odpravili.

— **Na Karavankah postavljajo mejnike.** Gospod ravmatelj neke tukajšnje srednje šole je oddal slikarsko delo Nemen Holzingerju, Holzinger je pa poslal na delo pomočnika, ki ne zna ali noče znati prav nič slovensko. Na zahteve hišnice naj govori slovensko, je odgovoril z gesto, ki je tu ne moremo ponoviti: »Eh was slovensko«. Tudi zidarsko delo je oddano človeku, katerega ni bila Jugoslavija po prevratu nič kaj posebno všeč. Nadaljni komentar se nam ne zdi potreben, toda kljub temu si dovoljujemo gospoda ravmatelja vprašati le, če mu ni znano, da imamo v Mariboru danes dovolj slovenskih obrtnikov in sicer najmanj toliko zmernih, kakor so Nemci? Gospoda, samo listki na zidovih ne pomagajo, ampak dejanja.

— **Računski listki.** Pred par dnevi se je mali gospod obrnil ob plačilnega natakarija in ob natakariico »Graske klet«, ker nima ta računskih listkov »Jugoslov. Matice«, oz. »C. M. Držbe«. Da javnost ne bo napačno sodila, konstatiram, da se je gospodična plačilna natakariica do sedaj brezuspešno trudila, ter se ji je še le sedaj slučajno posrečilo najti gospoda, ki ji bo listke preskrbel. V nekaj dneh bo stvar v redu. Gospod dopisnik naj bi, mesto da je napadel v listu, naročil in izročil plačilni natakariici rač. listke. Svetujemo, da vzame razpečevanje računskih list-

IGNOTUS:

Car-filozof.

(Konec.)

»Živeti je treba v soglasju s prirodo, živeti v bežečem trenutku, ko smo živi; iz življenja pa oddimo pokorno, kakor pada na tla zrela smokev, blagoslavljajoč zemljo, svojo hraniteljico in zahvaljujoč drevesu, na katerem je zrasla.« (IV, 48).

»Poglej, kakšen je solnčni žarek, kadar pred našimi očmi prodira luč skozi ozko poklino v temno sobo. Pada v ravni črti, na to zadene na kak trdi predmet, ki mu zapre pot in zaslanja tisto, kar leži dalje in kar bi žarek lahko razsvetlil. Tudi tvoja duša naj sije tako, naj se izliva na zunanje predmete, naj nikdar ne omaga, naj se ne sili in ne slabi, če zadene na ovire. Naj ne pada, ampak se samo ustavi, kakor solnčni žarek, in razsvetljuje vse, kar more sprejeti luč.« (VIII, 57).

Mnogo je teh lepih, globoko zamišljenih besed carja-stoika. So kakor čaše polne peneče opojnosti, na dnu katerih leži grenčica. Kdo ni izpil teh čaš, kdo ni imel lepih sanj, načrtov, upov, prepenjenj, ciljev in vzorov? Pa kaj je prineslo življenje? Izpraznjene, razbite čaše leže vsenaokrog in po teh črepi-

njah osmerjaš korake v bodočnost... Tudi Marko Avrelij je bil človek občutljivih, za takratno dobo prerafiniranih živcev, blagega srca, idealističnega razpoloženja. Bil je Hamlet, s to razliko, da je stal še preblizu antičnemu naturalizmu, da bi mogel rezignirati nad votlimi človeškimi lobanjami. Marko Avrelij nas vodi v naravo in nam kaže vso lepoto in minljivost prirodnega življenja. Zakoni, po katerih se dogaja vse na svetu, so določeni že zdavnaj. Tvoje življenje je del vseмира, podvrženo istim zakonom. V tvoji notranjosti je božanstvo, poslušaj ga, bodi mu zvest. Ne boj se smrti... Kaj je tvoje življenje? Le trenutek, senca, ki pride in mine. Ne bojuj se za slavo. Slava je prazen zvon in ničeva kakor vse drugo. Na svetu obstoja samo dobro, skrito v tebi samem. Razvijaj ga, ne daj se obvladati od zunaj... Predvsem pa je treba, da ljubiš bližnjega, človeka, sotrpina. Pravičnost, dobra dela, resnicoljubnost, misel, ki sprejme udano in hvaležno vse, kar prinese življenje, to naj bodo temeljna načela vsakega človeškega življenja.

Tako globoka etična načela je priznaval rimski car! Kolikor mu je bilo

v danih razmerah mogoče, je ostal zvest lastnemu prepričanju. Imamo več dokazov, da je bil tudi kot vladar izredno mil, prizanesljiv in dobrohoten, dasi mu je ljudstvo vračalo kruh s kamenjem, dobroto z zločestostjo, odkritosrčnostjo z lažjo in hinavstvom. Bilo je takrat tako kakor je danes, in mi pravimo, da smo tokom teh 18 stoletij zelo napredovali... Marko Avreliju očitajo preganjanje kristjanov. Njegova etika je vendar v bistvu popolnoma krščanska, če promatramo krščanstvo brez dogmatične navlake. Kolikor so te vesti sploh resnične in kolikor made odgovornost na osebo Marka Avrelija, je treba povdariti, da je imelo takratno krščanstvo bolj revolucionarni kakor pa verski značaj. Rimljanom, vzgojenim bodisi v poganstvu bodisi v čistem racionalizmu, je bil etični in metafizični značaj te nove vere pre malo umiljiv, da bi spoznali njegovo pravo jedro. Smatrali so ga za protidržavno gibanje, in državo so vedeli braniti do zadnjega... Če bi se med nami pojavil nov Krist, ali bi mi bili drugačni kakor farizeji in rimski sodniki? Kdor hoče odstraniti stare svetinje, mora biti pripravljen na strašen odpor in na žrtve. Vedno je bilo to povsem naravno in je še danes.

Živimo v dobi, ko je vse pojme zmehčalo mehansko promatranje sveta in življenja, ko stojimo na razvalinah lastnega babilonskega stolpa. V tej zmedbi nazirani, načel, političnih in socialnih teženj se več ne razumemo med seboj. V dobi Marka Avrelija je še propadalo mogočno rimsko carstvo. V naši dobi propada zunanje ograjeno socialnega reda. Mi se tolažimo, da bomo po istem načrtu zgradili, restavrirali, kar se bo porušilo. In če se sesuje celotna stavba v prah in razvaline? Če propada tudi naša civilizacija, naš kulturni imperij? Kaj pride izza njega? Kdo ve?... Kdo pozna razvoj človeške zgodovine?... S skentičnim smehljajem zremo v ta »potok, ki nosi materijo, čas, gibanje in vse stvarje in se spominjamo na sorodnega človeka, ki je živel pred 18. stoletjem. In čutimo, da je skupnost razočaranja in notranjih bolesti večna, nevezana na stoletja in časovne razmere. In da nad vso to zmagaznostjo »konvencionelnih laži« zmaguje Misel, hčerka bogov, ki nas koncem koncev vendarle vodi k ljubezni, k nesebičnemu delu za bližnje. Želimo si v carjem-filozofom Markom Avrelijem blaženost, da bi ljubili, ljubili vsi ljudi.

Kov odbor krajevne podružnice v svoje roke. Gospodje in gospe odbornice pa agitacije. Tako naj se dela povod, pa bodo nepotrebne novice izostale. Glede uporabe računskih listkov narodnih društev velja v bodoče za raznovrstne lokale načelo, da se vsakemu gostu po da račun na narod. rač. listku. Ako je v lokalni večja družba s skupnim računom, napravi natakara oz. natakarija račun samo na enem listu, a zaračuna toliko rač. listov, kolikor je gostov v družbi, seveda mora dotične rač. liste poročiti gostov uničiti. — Letovišar.

— Šolski pouk v materinščini. Prejeli smo: V štev. 184. z dne 17. avgusta t. l. piše »Marburger Zeitung« dobesedno: »S praktičnega stališča je ljudski šoli smoter, da se v njej mladina uči in kaj nauči in da se njeni uspehi povišajo na kolikor le mogoče najvišjo stopnjo. Povsem jasno je, da morata biti in vzgojevalni uspehi trpeti, da postati celo problematična, ako se otrok poučuje v kakem drugem, njemu še nerazumljivem jeziku. Ker pa tvori v ljudski šoli doseženi učni uspehi za večino otrok glede njihove izobrazbe podlago za celo življenje, gotovo pa za vsak nadaljni študij, se s pedagoškega stališča nikakor ne more odobravati predčasna uvedba učenja kakoga drugega jezika. Otroci naj se v ljudski šoli v prvi vrsti učijo tati, pisati in računati in se le v drugi vrsti kakoga drugega jezika.« Prihajemo. — Kako pa se postopa s slovenskimi otroci na Koroškem? Ali se tam uveljavljajo pedagoške načela? S stališča, ki ga navaja »Mbg. Ztg.«, je že leta 1878. govoril pri okrajni učiteljski konferenci v Celovcu tedanji šolski vodja v Sloveniji, g. Podobnik in s pedag. stališča dokazoval, da je nesmisel, da se slovenskim otrokom takoj po vstopu v šolo, in to po naročilu deželnega šolskega sveta, utepava v glavo nemščina in se njih slovenski jezik popolnoma zanemara. In kaj je bila posledica njegovih utemeljenih izjav? Pri konferenci navzročil deželni šolski nadzornik dr. Gobanc je imenoval predsedujočega okrajnega šolskega nadzornika Klančnika, da naj govorniku odtegne besedo. Kar je ta, klasi nerad — bil je namreč rojen Slovenec in pošten in pravičen mož — tudi storil. Podobnik pa se je začelo sistematično preganjati, da je bil naposled primoran po dvajsetletnem službovanju ostaviti tužni Korošan. »Mbg. Ztg.« svetujemo, da dotično število pošlje deželnemu šolskemu svetu v Celovce in ga, porabljalajo rdeč svinčnik, opozori na v članku izraženo pravo pedagoško načelo; morda bo vendar kaj zalaglo, kar pa dvomimo, ker celovski zborodja se bili, se in bodejo vedno ne strmeži prve vrste.

— Svečano opravilo vsled smrti Nj. Velikanstva kralja Petra I. v t. l. najšnji stolni in mestni cerkvi se vrši v ponedeljek dne 22. avgusta ob 9. uri predpoldne. Pričakovati je, da se tega svečanega opravila udeležijo tudi zastopniki vseh društev, korporacij itd.

— Izguba. Vedno bolj se redijo vrste samcev v Mariboru. Kakor izvemo iz verodostojnega vira, zadene klub samcev zopet težka izguba. Zaročil se je namreč g. Makso Vergles, uradnik i. z., z gospodično Pavlo Krulčev v Slovenski Bistrici. Najprišrenejše čestitke!

— Maša zadušnica za umrlega Tone Vaharja se vrši v soboto ob pol 7. uri v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

— Dopolnilne volitve v Ljubljani. Dopolnilne volitve za 6 odborniških mest, ki so radi razveljavljenja komunističnih izprazničenja, se bodo vršile 20. septembra t. l.

— Prvi venec na oder pokojnega kralja Petra I. so položili ruski dijaki.

— Trdka Himmeler nam na včerajšnji notico pojasnjuje, da dotične zaloge izprijenih jajc ne potekajo iz njenih zalog, temveč so bile last neke nemariborske eksportne trdke. Omenjena trdka nima nobene zveze s to zadevo.

— Hrvatski pisatelj aretiran v Sloveniji. Današnja zabloda in politično zaslepienost hrvatske inteligence kaže v jasni luči aretacija hrvatskega pisatelja dr. Milutina Cihlaž-Nehajeva, ki je na Bledu tako zabavljaj čez našo državo, da so ga morale naše oblasti aretirati in zapreti. Dr. Cihlaž-Nehajev je znan pisatelj moderne generacije. Mladi ljudje, ki so se zbirali okrog »Savremenika«, so

bili še pred enim desetletjem iskreni pospeševalci srbsko-hrvatskega narodnega jedinstva. Resni literat sploh ni mogel biti zato, da bi se med obema plemenoma, ki imata en jezik, postavili pločovi, ki bi omejili Hrvate na hrvatsko, Srbe na srbsko literaturo. Danes, ko smo dosegli veliko več, kakor so takrat pričakovali kulturni delavci okrog »Srpsko-hrv. almanaha«, danes, ko smo ujedinjeni v veliki in neodvisni narodni državi, se nekateri hrvatski pisatelji iz nerazumljivih razlogov opajajo s frankoskorozičevskim separatizmom in bi jim bilo ljubše, ako bi komunisti razbili to svobodno državo, kakor pa da bi se Hrvati in Srbi zedinili na enem in istem politično-kulturnem torišču. Rekli smo: iz nerazumljivih razlogov. Teško je razumeti, kako more biti naš pisatelj proti narodnemu jedinstvu, ko vendar ve, da mu narodno jedinstvo odpira mnogo širje kroge, kakor jih je imel poprej. Če so pisatelji drugega političnega mišljenja, tedaj bi imeli naš svetlo dolžnost, pokazati narodu, da obstoja razlika med vladno in državo, med jedinstvom in strankami. Vsekakor je ta aretacija značilen simptom plemenske psihoze in z njo združene popolne kulturne disorijentacije.

— Odsek za določevanje cen v Mariboru je sklenil 16. t. m. sledeče: Cena za 45 dkg belega kruha iz moke št. 00 do 50% in 50% iz moke št. 2 se določi na 8 K; za črni kruh iz moke št. 6 do 50 dkg na 7 K. Odsek za določevanje cen je svoj sklep glede mesnih cen z dne 11. t. m. z ozirom na dejstvo, da bi tako znižanje cen imelo lahko občutne posledice za producenta kmeta, na svoji seji 16. t. m. revidiral in določil naslednje nove maksimalne cene: Za goveje meso: Kot prvovrstno meso se določi meso od dobro rejenih volov, kateri tehtajo nad 500 kg žive teže v za klanje pripravljenem stanju, to je, da se jih pred klanjem, kakor običajno 6 ur preje ne krmi in ne napaja. Neposredno pred klanjem se mora vsak vol stehitati. Za meso takih volov se določi za prednji del cena za kg 20 K, za zadnji del za kg 22 K. Če voli ne dosežejo 500 kg v teštem stanju se prideli v drugo kategorijo med bike, krave in telice. Meso takih živali se sme prodajati ne glede na prvi ali zadnji del po 16 K. Cena telečjemu mesu se določi: Za I. del kg 12 K, za II. del kg 14 K. Običajna priteža pri govejem in telečjem mesu znaša kakor doslej 20%. Predstojajoče cene stopijo v veljavo za govedino s 17. za telečino s 23. avgustom t. l. S tem se ukinejo cene mesa v tuk. razglasu z dne 11. avgusta 1921, št. 11791.

— Promet z avtomobilom. Izletnike na Pohorje opozarjamo, da bo v nedeljo dne 21. t. m. od 4. do 7. ure zjutraj na razpolago avto, ki bo vozil od državnega mosta na podnožje Pohorja (Radvanje). Voznina iznaša samo 24 K za osebo. Podjetje poskrbi vožnjo z avtomobilom v vseh smereh, kar je primerno zlasti za društva in večje izletniške družbe. Voznina iznaša za osebo in kilometer 3 K. Prijave na telefonsko številko 94.

— Zdravnik dr. Frank zopet ordinira v Prešernovi ulici 2 od 10. do 11. in od 14. do 16. ure.

— Dalmatinski kraljevi namestnik ozdravel. Namestniku Metličiču, ki je bil pred kratkim v Zadru napaden in ranjen po fašistih, se je rana zacelila. Koncem tega meseca bo prišel v Split in prevzel službo kraljevega namestnika.

— Velike priprave za novinarski kongres v Splitu. Za časnikarski kongres se pripravljajo v splitski luki s sodelovanjem vseh pevskih društev in mnogih glasbenikov velike svečanosti na morju. Parobrodno društvo »Dalmacija« je dalo na razpolago parobrod za zlete časnikarjev na otoke, kjer pripravljajo tudi najšrenejši sprejem zastopnikom časopisja. (Ni gotovo, če se bodo vršile svečanosti v času kraljeve smrti, vsekakor pa se bo vršilo zborovanje).

— Kako Nemci plačujejo renegate. V »N. Listyeh« čitamo, da je avstrijska vlada izgnala iz Avstrije bivšega poslanca v dunajskem parlamentu Rusina ali »Ukrajince« Nikolaja Vasilko,

ki je bil zvesti sluga dunajske vlade in velik avstrofil. Prejšnja vlada ga je imela v službi, da se je lahko sklicevala nanj, kadar je šlo za rusinske zadeve, v resnici pa poslanec Vasilko ni niti govoril rusinskega jezika. Sedaj se bo moral dolgoletni hlapec nemštva za teči v Ukrajino in se na stara leta učiti — materinskega jezika!

— Proti napitnini. Napitnina je odpravljena že v mnogih evropskih državah (na pr. v Nemčiji, Švici i. dr.). Sedaj je izdalo društvo češkoslovoskih gostilniških nastavljenecov in hišnikov apel na javnost, naj dela za odpravo napitnine, ker bi lahko opustili napitnino, ker ni treba, da bi bili v isti vrsti z znanimi deželami »bakišja« — Turčiji in Italiji.

— Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani naznanja vsem svojim podružnicam in rodoljubnemu občinstvu, da se vrši letošnja velika skupščina dne 8. septembra v Ljubljani v veliki dvorani Narodnega doma. Ob 9. uri dopoldne se vrši predzborovanje, ob pol 11. uri pa glavno zborovanje. — Vabila in glasovnice se tudi letos ne bodo razpošiljale, ker bi bila poštnina prevelika, denarja pa nam tako primanjkuje. Delegati naj dobe poverila pri svojih podružnicah.

— Družba sv. Cirila in Metoda ima zopet v zalogi 2 vrsti razglednic z narodnim motivom. Vse p. n. interese opozarjamo, da se naroče razglednice v družbeni pisarni. Ravnotako ima družba v zalogi veliko število narodnih kolek in računskih listkov. Slednji so se začeli lepo širiti po Gorenjskem, zlasti na Jesenicah in Bledu. Zasluge za razširjenje in uporabo rač. listkov zlasti po Gorenjski je g. Josipa Nikša, plač. natakarija v restavraciji jeseniškega kolodvora. Vrli dečko je nesebičen prijatelj CM družbe in upeljava rač. listke brezplačno. Ljubljanski javni lokali imajo le redko kje CM listke, pač pa trosijo čifutske firme svojo reklamo potem rač. listkov. Pojdite v Trst ali Gradec, povsod je polko narodne zavesti, da se rabijo v vseh javnih lokalih rač. listki Lege Nazionale, oziroma Schallvereina in Südmarke. — Trdo kožo imajo ljubljanski gostilničarji in kavarnarji, treba bo topovskih izstrelkov, da pride glas za narodno prosveto do živga! — Kaj pa nabiralniki? Sedaj jih policija več ne išče, pač pa »Družba«. Izpostavite jih že vendar enkrat, saj smo že tretje leto v svobodni državi, radi izpostavitve nabiralnikov se ni treba nikomur več bati pregrehe veleizdaje.

— Sprejem invalidov v pouk na raznih šolah v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek bo sprejel v svojo oskrbo večje število siromašnih invalidov, ki bi želeli obiskovati razne šole v Sloveniji. V poštev bi prišle v prvi vrsti te šole: Tehniška srednja šola (poprej Obrtna šola) v Ljubljani, Drž. trgovska šola v Ljubljani, Vinarška in sadjarska šola v Mariboru, Rudarska šola v Celju, Meščanska šola v Celju, Orglarski šoli v Ljubljani in v Celju, itd. Invalidi, ki bi želeli obiskovati omenjene šole in so zato fizično in po predizobrazbi sposobni, naj pošljejo tozadevne prošnje z vsemi potrebnimi prilogami in izvidom nadpregleda Pokrajinski upravi za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek takoj, najpozneje pa do 1. septembra t. l. — Invalidi, ki žele obiskovati Tehniške srednje šole v Ljubljani, se opozarjajo na razglas ravnateljstva omenjene šole v Ur. l. št. 93 od 8. avgusta t. l. — Pogoji za sprejem učencev v Vinarško in sadjarsko šolo v Mariboru so objavljeni v listu »Kmetovalca« št. 13 od 15. junija t. l. — Za sprejem v Rudarsko šolo v Celju se zahteva fizična sposobnost za vsako delo pod zemljo in da je dotičnik bil zaposlen kot rudar 4 leta. Vsi invalidi, ki bodo sprejeti v omenjene šole, bodo za ves čas pouka v oskrbi invalidskega odseka in sicer: invalidi v šolah v Ljubljani ali Celju bodo v staležu invalidskih domov v Ljubljani ali Celju; invalidom v drugih šolah pa se bo izplačeval vsakokratni monašni relatum kot podpora za oskrbo, če niso v oskrbi tamošnjih šol oz. zavodov, katere stroške krije invalidski odsek. Ker so pa sredstva, s katerimi razpolaga invalidski odsek zelo skromna, se bodo sprejeli v brez-

plačno oskrbo za časa šolanja le invalidi z najmanj 50 odst. delanežmožnosti, ki so sami kakor tudi njihovi starši brez vsakih sredstev, kar morajo dokazati z ubožnim spričevalom.

— Gozdni požar v Radvanju. V četrtek okoli pol 12. ure je javil čuvaj na stolpu stolne cerkve gozdni požar v smeri proti Radvanju. Požarna bramba je takoj odpremila dve brizgalnici v označeni kraj in našla na licu mesta nad Radvanjem gozd posestnika Vinkota Orešnika v ognju. Pastirčki so ob robu gozda zakurili ter pustili ogenj goreti in odšli domov. Ogenj se je bliskovito razširil. Vsled pomanjkanja vode se je morala parna brizgalnica, brez da bi mogla sodelovati, vrniti. Po dvehurnem napornem delu se je požarni brambi s pomočjo domačinov posrečilo omejiti in pogasiti ogenj.

— Padla pod konje. V sredo zvečer je šla 6 letna Angela Raka, hčerka kleparja, v premstvu svoje matere iz Tezna domov proti Mariboru. Po Tezenski cesti jima pride nasproti težko naložen voz. Mala Angelica se je hotela v zadnjem trenutku izogniti, pri tem pa je padla in prišla pod konjska kopita. Dobila je razen poškodb na nogah tudi težke notranje poškodbe. Rešilni oddelek jo je odpeljal z nje mesta v bolnico.

— Radi razžaljenja velikanstva aretirana. Danes je bila v Mariboru aretirana radi razžaljenja velikanstva 1895 v St. Ilju rojena ter v Sp. Poljskavo pristojna omožena šivilja Marija Ernešek, stanujoča v Wilsonovi ulici št. 25. Ernešek je bila ovađena, da se je pri čitanju poročila v smrti Nj. Vel. kralja Petra I. v »Taboru« izrazila žaljivo o življenju Nj. Velikanstva. Ernešek taji, da bi se bila izrazila nameroma in vedoma žaljivo.

— Oni gospod, ki je v četrtek dne 18. t. m. ob pol 17. uri vzel v tobačni trafiki Goleš znano mu veliko črno listnico z raznimi spisi in kuponsko knjižico »Strokovnega društva južnih železničarjev Jugoslavije«, je spoznan in se poziva, da tekom treh dni odda omenjeno listnico v isti trafiki, sicer se bo proti njemu sodnijsko postopalo.

— Otvoritev kavarne »Jadran«. V soboto, dne 20. t. m. se otvori popolnoma na novo in moderno opremljena kavarina »Jadran« na Aleksandrovi cesti. Opozarjamo na tozadevni oglas na zadnji strani našega lista.

— Celjska garnizija je prisegla kralju Aleksandru I. v sredo, dne 17. t. m. zjutraj.

— Pri nogometni tekmi si je v ponedeljek 15. t. m. v Celju zlomil nogo 24-letni Ivan Casar iz Celja.

— Sv. Jakob v Slov. gor. Mir vam bodi na zemlji, je lep rek sv. pisma; vendar ga navadno omi, ki bi naj mir oznanjali, delajo nemir: tako je tudi pri nas, odkar imamo nekega Tintca oz. tiča, ki je v svojem dejanju zunaj službe zelo podoben nekdanjemu »gospodu« Jakecu, ki je bil za svoje »miroljubno« delovanje poplačan s tem, da je bil premeščen v kraj, kjer se mu je kri kmalu ohladila. Svetujemo torej prvoimenuvanemu, naj se kmalu pomiri, ker sicer se mu zna pripetiti kaj neljubega in gotovo bi mu ne bilo vseeno predčasno zapustiti bogato žetev, ki se mu obeta. — Več Sentjakobčanov.

— Epidemija griže na Koroškem. V Guštanju in v Prevaljah se je zadnje dni griža epidemično razširila. V par dneh je ngotujenih nad 100 slučajev griže, od teh 8 s smrtnim izidom. Vse gostilne so zaprte. V šoli je improvizirana bolnica. Oblasti se trudijo, da bi epidemijo zatrle. Zatorej pozor pri uživanju sadja!

— Umor v Beogradu. V petek zjutraj so našli blizu ceste na Topčider grozno razmesarjeno truplo. Na truplu so našli sedem ran, glava je bila z nekim topim orodjem razbita in odrezana, tako da je visela samo še na koži. Dozdevno je bil na drugem mestu ubit in prenešen tu sem. Policijska preiskava je dognala, da je ubit Milan Savit, kmet iz okolice Kragujevca ter izgleda, da je bil ubit iz maščevanja.

— 20 tisoč ruskih otrok v Bolgariji. Iz Sofije javljajo, da je vlada sklenila sprejeti v oskrbo 20 tisoč ruskih otrok iz krajev, kjer vlada lakota.

Kultura in umetnost.

x Razstava Stiplovšek-Vidmar. Početkom septembra otvorila v sprednjih prostorih prvega nadstropja Narodnega gledališča naša mlada umetnika razstava svojih slik. Stiplovšek in Vidmar sta znana našemu občinstvu že iz zadnje umetniške razstave, ki se je vršila istotam. Njune slike so vzbudile tedaj največjo pozornost in vsi smo si bili edini v sodb, da bo dobila naša domača slikarska umetnost z njima močna predstavitev, ko se iz sedanjih početkov razvijeta v zrela virtuozna čopiča. Oba mlada talenta sta od lanske razstave delala neumorno dalje in v tem njunem delu je veliko napredka, to bo opazil vsakdo, ki bo posetil njuno septembrsko razstavo, ki bo obsegala krog 70 različnih del. Ker je treba mladima umetnikoma še študija v tujini, mislimo, da bo naše občinstvo pojmuje svoj narodno dolžnost do domače umetnosti in do veliko obetajočih umetkov s svojim obiskom ne le pokrilo stroške razstave, nego tudi podprlo oba slikarja z nakupom slik, ki bodo v okras vsakemu stanovanju.

x Položaj ruskih učenjakov. Petrograjska „Komisija za olajšanje obstoja ruskih učenjakov“ izdaja časopis „Nauka i jeja rabotniki.“ Iz tega časopisa je razvidno, v kakem položaju se nahajajo ruski znanstveniki pod komunistično vladjo. Glede razmerja med znanstveniki in vlado se ostro ločite dve struji: ena, katero predstavlja znani pisatelj Maksim Gorkij, je precej namizna učenjakom in skuša prepričati ljudske mase, da je „znanost možgani Rusije in države.“ Druga struja, negramotna in temna, demagoško ščuva proti učenjakom in zahteva, da mora tudi znanost postati — komunistična. (!) Borba med obema strujama je zelo vplivala na življenjske razmere ruskih znanstvenikov. Tako našteva časopis dolgo vrsto učenjakov, ki so umrli v zadnjih mesecih l. 1920., poleg imen znanih literatov in slavistov Vengorova, Pachmatovega itd. so naštet tudi fizik Bernackij, biolog Bianki, astronom Dubij, botanik Polovcov, zgodovinar Modzalevskij in čez sto drugih imen. List pravi, da se „možgani Rusije in države“ vedno bolj suše, zakaj življenje se živčih učenjakov je uprav strašno in je sramota za državo, če so znanstveni delavci evropskega slovesa obsojeni živeti v gladi in zimi, celo brez razsvetljave... V naslednji številki istega lista pravi k temu članku nek anonimni komunist: „Kako more sovjetska vlada dovoliti, da se tiskajo take pritožbe.“ Listi se izdajajo za ljudstvo in za rdečo vojsko. Vsi ti pa vedo dobro, da so bili učenjaki tisti, ki so izvajali — sabotazo... Spričo teh razmer je težko upati, da bi se izboljšal položaj ruske znanosti. (Po N. Listy.)

Sport.

x Sportna zveza za Slovenijo prepušča vse javne tekme do preklica.

x Nogometne tekme v Celju. V nedeljo je igral v Celju SK „Korotan“ iz Maribora proti ondodnemu komb. moštvu SK „Celje“ in zmagal z rezultatom 12 : 2 (6 : 1). Koti 11 : 2 v korist Korotana. Igrišče po močnem naližu vse premočen. Sodnik slab.

x Atletiki : SK Ptuj 9 : 0. Tozadnji rezultati v Jugoslaviji od srede 17. t. m. so napačni.

x Kolesarji in motociklisti. Klub kolesarjev in motociklistov „Perun“ ima v soboto 20. t. m. ob pol 20. uri (pol 8.) v restavraciji „Maribor“, Vetrinjska ulica, svoj I. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: I. Poročilo pripr. odbora. II. Volitev novega odbora. III. Predstoječa dirka. IV. Slučajnosti. Občni zbor je ob vsakem številu članov sklepčen. Člani se vabijo k polnoštevilni udeležbi z ozirom na važnost poedinih točk in ker se bodo razdelile legitimacije.

x Watterpolo tekme se vršijo v zadnjem času zelo često tudi v Sloveniji. Watterpolo je nogometu podobni sport, samo da se odigra v vodi in v krajšem času.

x Češka Sparta (Praga) je odigrala več tekem v Nemčiji ter povsod zmagala. Nemške ocene nastopa Čehov v Nemčiji so skrajno ugodne. Priznava se ji izvanredno kontinentalno silo.

x SK Hajduk (Split) igra te dni 2-krat v Ljubljani. Hajduk se pelje v Gradec.

x Ženski rokomet. Tekmo med Ilirijo in Jadranom (Ljubljana) je dobila skupina Ilirije z 7 : 1.

x „Humorist“ najboljši angleški konj je poginil. Sumi se, da je poginil nasilne smrti. Skoda znaša v našem denarju več milijonov.

Sah.

Sahovski turnir v Celju. Rezultat tekem do srede je bil sledeči: zanimiva partija Kramer-Erdey je podala remis ter imata doslej dr. Kramer in dr. Erdey vsak po 1 in pol. Po 1 in pol imata nadalje še: König in Nicifor. Vuković ima 2, Kohn in Ferjan imata po 1, Poljanec, Peyer, Ormay in dr. Trstenjak po pol, dr. Baneković in Rožič pa nič. Turnir se nadaljuje. Kljub temu, da ima Vuković doslej že 2 partiji, sta najmočnejša dr. Kramer in dr. Erdey ter se lahko z gotovostjo pričakuje, da bosta odnesla prvenstvo.

Sahovski turnir v Celju. V tretji rondi je dobil g. Poljanec proti dr. Banekoviću, Vuković proti Ferjanu, Kramer proti Kohnu, Rožič proti Payerju, Erdey proti Ormay-u in dr. Trstenjak proti g. Niciforju. Ker je 13 igralcev, počiva vsak 1 dan. Torej je rezultat doslej sledeč: Vuković 3, Kramer in Erdey po 2½, Poljanec, König, Trstenjak, Nicifor po 1½, Rožič, Kohn, Ferjan po 1. G. Kramer iz Maribora je doslej remiziral proti dr. Erdey-u in dobil proti Rožiču in Kohnu. Ze sedaj se kaže, da se bodo bojevali za prvenstvo Vuković, Kramer in Erdey, a lahko se pa še marsikaj spremeni.

Sokolstvo.

o „Sokolski vestnik“ župe v Mariboru, 3. številka je že izšla. Dobiva se — zvezek po 1 dinar — v trgovini brata Majerja na Glavnem trgu ter vsak četrtek od 18. do pol 20. ure in vsako nedeljo od 10. do pol 12. ure v Narodnem domu (prva soba restavracije). Bratje in sestre, čitajte in razširjajte naš sokolski tisk! Naj ne bo člana naše župe, ki nima župnega glasila, da tako spozna življenje in delo lastne župe, da je seznanj z cilji in ideali Sokolstva sploh. Zvezek 1 dinar (celo leto le 4 din.) je tako malenkosten, da ga zmore vsakdo.

Gospodarstvo.

x Nove novčanice po 10 in 20 dinarjev. Nove novčanice po 10 in 20 dinarjev, ki jih je naročila Narodna banka v Ameriki, bodo v kratkem dogotovljene in stavlje v promet.

x Za zgraditev železnice od Krapine do štajerske meje. »Savez denarnih zavodov« je vložil na prometno in finančno ministrstvo prošnjo, da se v zasnovani projekt prometnega ministrstva dostavi še zgraditev zagorske proge od Krapine do štajerske meje, ki znaša le 14 km. »Savez« je opozoril ministrstvo na važnost te proge z ozirom na zvezo Jugoslavije z zapadom, kar je veike važnosti tako z ekonomskih, kakor s strateških ozirov. Za notranjost Jugoslavije pridejo v poštev slovenski rudniki in industrija, kakor tudi gospodarski proizvodi. Z zgraditvijo te proge se ustvari najkrajši spoj med severno Slovenijo in Zagrebom. Maribor bi bil oddaljen od Zagreba le 162 km.

x Promet z Italijo. Včeraj se je vršila v Ljubljani konferenca zastopnikov naših in italijanskih državnih železnice. Na konferenci se je dosegel popolni sporazum glede prometa kosovnega blaga, ki dosedaj ni bil urejen. — Počeni s 1. septembrom odpadejo vse dosežanje težkoče v prometu z Italijo. Od tega dne dalje bo sprejemala železnica v prometu z Italijo brzovozno in navadno tovarno blago.

x Prepoved izvoza na našem ozemlju se nahajajočega vojnega plena. Mini-

strstvo za vojno in mornarico naznani, da je ustanovljena posebna komisija za zbiranje vojnega plena, ki se smatra še skrit med prebivalstvom. Da se pa prepreči izvoz takih predmetov ali verižna trgovina z njimi, morajo vse carinarnice pri izvozu strogo paziti na take predmete in jih v slučaju, da jih najdejo, oddati vojnim oblastem.

x Narodna banka v Bolgariji izkazuje za l. 1920. 112.1 milijonov levov čistega dobička. Od tega pripade državni blagajni 85 milijonov levov. Promet novčanic je znašal koncem leta 4.251 milijard levov.

x Cena zlata v Nemčiji. Nemška državna banka je kupovala pretekli teden zlato ter je plačevala komade po 20 mark v zlatu po 340 mark, a po 10 mark v zlatu po 170 mark. Za kilogram čistega zlata plača državna banka 47.600 mark. Inozemski zlat denar plačuje po primernih cenah.

x Nazadovanje angleške trgovine. Statistika angleške trgovine izkazuje v mesecu juliju t. l. znatno nazadovanje proti istemu mesecu lanskega leta. Uvoz je znašal letos 18 milijonov funtov, a lani 163 milijonov funtov. Izvoz, ki je lansko leto meseca julija dosegel 137 milijonov funtov, se je letos znižal na 43 milijonov. V prvih sedmih mese-

cih tekočega leta je znašal uvoz 652 milijonov proti 1195 milijonov funtov, a izvoz 412 milijonov funtov proti 774 milijonov funtov v istem času lanskega leta.

x Bolgarsko poljedelstvo. Dasiravno so cene gospodarskih strojev razmeroma višje, nego industrijskih, vendar se bolgarsko poljedelstvo modernizira. O stanju letošnje žetve še ni točnih podatkov. Sladkorne pese se je pridelalo manj nego je potrebujejo tamošnje tvornice za sladkor, katerih ima Bolgarija pet, ki proizvajajo letno 30 do 40 milijonov kg sladkorja. Solnčnega semena se bo pridelalo letos okoli 400 tona.

x Srebrni drobiž v Rusiji. Iz Moskve poročajo, da se je že začel kovati srebrni drobiž. Dnevno se izdelava 60.000 srebrnih rubljev. V kratkem se bo začel kovati drobiž po 50 kopejk.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.

posluje ob nedeljah od ½ 10.—½ 11. ure in ob četrkih od ½ 19.—½ 20. ure

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozina.

Mala oznanila.

Iščem viničarja z 4 do 5 delavnimi močmi. Oskrbništvo Pacht, Zg. Kungota. 1176 3—3

Išče se za takoj zaposlen z 4 delavnimi močmi, upoznat z delom v porokah. Pogoji jako ugodni. Vpraša se pri Zencovich, Razvanje-Pivola 6. 1195

Novo zidana hiša z lepim vrtom, še davka prosta, pol ure od Maribora, se proda. Puhman, Rošpah 209. 1198

Lepa enonadstropna vila v bližini kolodvora in parka z velikim sadnim vrtom se po ceni proda. Naslov pove upravnistvo „Tabora“. 1199

Selfertov biljard za obrniti, prevlečen s predvojnim blagom, se ceno proda. Gostilna Bauer, Ormož. 1196 3—1

Izgubl se je pas doberman-ske pasme. Sluša na ime „Rep“. Oddati proti nagradi pri tvrdki „Balkan“, Aleksandrova cesta. 1201

Kupujem vsako množino ½ butelj. Gjurje pl. Valjak „Grayska klet“. 1193 3-2

Par konjev, konj in kobilica, za srednje težko vprego, po zmerni ceni na prodaj. Naslov v upravi. 1174 4—3

Peč, več vrat, okna, blagajna in deske, se proda. Poizve se v kavarni „Jadran“. 1188 2-2

Lep voziček (Brenabor), pletena zibelka, pletena garnitura za verando, 3 foteli, klop, miza in 3 male stole, se proda. Frankopanova ul. 37/I. 1192 2-2

Gostilničarjem

pridoročata zoborobredce, jedilno orodje, košarice za kruh, pepelnike itd. 1197

Baloh & Rosina

trgovina z galanterijo in drobnarijo Maribor, Grajski trg 3.

Dražbeni oklic.

V skrbstveni zadevi Marije Steinhilber, inženirke vdovi, prodajo se v telovadnici ljudske šole v Cefovi ulici

dne 24. avgusta 1921 ob 9. uri zjutraj

in prihodne dni sledeči predmeti: Oprava za 1 spalno sobo, za eno sprejemno sobo, za eno jedilno sobo, 1 kuhinjska oprava, razno drugo pohištvo, ženska obleka, žensko perilo, posteljno in namizno perilo, podobne, kuhinjsko in jedilno posodo in orodje, servisi in steklenice itd. 1202

Dne 26. avgusta 1921 ob 9. uri

dragocenosti in nakit in sicer: 1 par brilantnih uhanov, 1 platin prstan z brilantom, 1 zlat prstan z brilantom, drugi zlati prstani in uhani, 1 zlata ura z verižico, zlate verižice, zapestnice, srebrne žlice, noži, vilice itd. — Omenjene stvari se smejo ogledati dne 23. avgusta 1921 od 16. do 18. ure.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. V, dne 16. avgusta 1921

NAZNANILO.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se otvori

v soboto, dne 20. avgusta 1921

popolnoma na novo in moderno preurejeno

Kavarno „Jadran“ na Aleksandrovi cesti.

Zagotavljajoč, da se bo z vsem točno in solidno postreglo, se 1200 priporoča

Vodstvo kavarne

„JADRAN“.